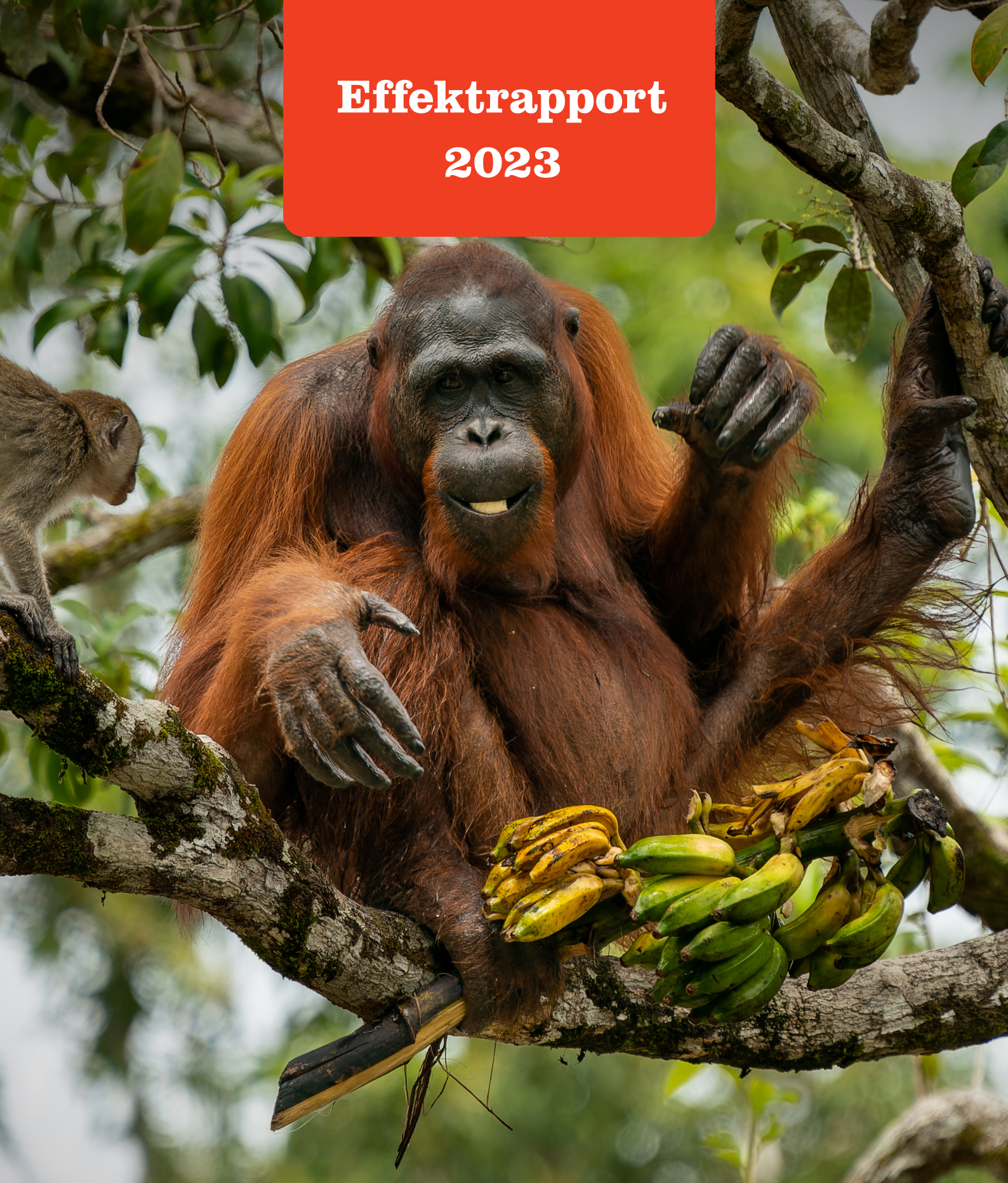

Effektrapport 2023

Innehållsförteckning:

1.	Om organisationen samt rapportens avgränsningar	4
2.	Save the Orangutans förändringsteori.....	5
2.1	Värdefulla partnerskap	8
2.2	Mätning av resultat och långsiktiga effekter.....	9
3.	Prestationer och resultat	11
3.1	Aktiviteter och insatser	13
3.2	Lärdomar och utvärdering av prestationer.....	15

Förord

Save the Orangutan är medlem i Giva Sverige, branschorganisationen för tryggt givande.

Giva Sverige arbetar för att säkra etisk, transparent och professionell insamling av gåvor och arbetar kontinuerligt med etik, intern kontroll och styrning, redovisning och effektrapportering.

Som medlem följer Save the Orangutan Giva Sveriges kvalitetskod, med syftet att stärka organisationens hållbara och transparenta struktur. Ett av kodens krav är upprättandet av en årlig så kallad Effektrapport.

I Effektrapporten beskrivs för givare, allmänhet och andra intressenter vilken nytta Save the Orangutan gör samt hur vi uppnår den samhällsnytta vi har som målsättning att bidra till.

Save the Orangutans Effektrapport kan med fördel läsas tillsammans med organisationens årsredovisning samt årsrapport för kompletterande information.

Effektrapporten avser verksamhetsåret 2023 för den ideella föreningen Save the Orangutan med organisationsnummer 802435 - 6613.

Save the Orangutan har 90-konto och står därmed även under kontroll av Svensk Insamlingskontroll.

1. Om organisationen samt rapportens avgränsningar

Save the Orangutan är en ideell förening vars syfte är att verka för orangutangernas överlevnad och bevarandet av deras livsmiljöer. I detta ingår att arbeta för en hållbar utveckling (miljömässigt, ekonomiskt och socialt), tillsammans med lokalbefolkningen.

Save the Orangutan Sverige grundades år 2007 och är en politiskt och religiöst obunden medlemsorganisation. Insamlingsverksamheten sker i Sverige och våra projekt bedrivs i Indonesien, i tätt samarbete med lokala partners. Under 2023 har Save the Orangutan arbetat med insatser på den indonesiska delen av Borneo.

Save the Orangutans syfte och målgrupp är helhetsorienterad. Vi hjälper både föräldralösa och nödställda orangutanger, samt skyddar de vilda orangutangerna och deras livsmiljö. Vi bidrar till att utöka skyddet, övervaka och bevara regnskogsområden samt återplantera regnskog som förstörts. Vi arbetar även med att minska konflikterna mellan orangutangen och människan samt bidra till lokalbefolkningens sociala och ekonomiska utveckling – en viktig del för att kunna skydda orangutangen och regnskogen. Samtidigt bidrar vårt arbete till de globala insatserna för att bekämpa klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald, samt motverka spridningen av infektionssjukdomar.

Save the Orangutans insamlade medel går bland annat till att driva världens största rehabiliteringscenter för orangutanger, Nyaru Menteng. Pengarna går också till projekt i Mawasområdet på Borneo för arbetet med att bland annat behålla området fredat, skydda den befintliga skogen, återplantera förstörda regnskogsområden, involvera ursprungsbefolkningen, hindra illegal skogsavverkning samt förhindra och bekämpa skogsbränder.

Effektrapporten omfattar all verksamhet i Sverige och på Borneo.

2. Save the Orangutans förändringsteori

Trots global enighet om att motverka biodiversitetskrisen så visar rapporter att trenden går i motsatt riktning. Stora skogsområden fortsätter att krympa i areal, och många utrotningshotade djur- och växtarter fortsätter att minska. Vi befinner oss för tillfället i en global kris för biologisk mångfald som ofta kallas den sjätte massutrotningen. Av de djur- och växtarter som står med på IUCN:s röda lista är 28 procent utrotningshotade, och antalet ökar tyvärr hela tiden.

Listan inkluderar alla tre orangutangarter, som enbart återfinns i Indonesien och Malaysia:

- Sumatraorangutangen har varit akut utrotningshotad sedan år 2000.
- Borneoorangutangen har varit akut utrotningshotad sedan år 2016.
- Tapanuliorangutangen lever på Sumatra och har varit akut utrotningshotad sedan den upptäcktes år 2017.

Med världens långsammaste reproduktionstakt bland däggdjur är orangutangen en mycket sårbar art och väldigt känslig för yttre påverkan.

Det finns flera hot mot orangutangens framtida existens. Skövlingen av regnskog för att göra plats för bland annat palmoljaplantager och gruvsdrift är de största. Uppemot 80 procent av orangutangens livsmiljö har försvunnit under de senaste fyra decennierna. Med tanke på att cirka 70 procent av alla orangutanger lever utanför skyddade regnskogsområden är det avgörande att bevara och skydda deras naturliga livsmiljö om orangutangen ska överleva som art.

Även skogsbränder, illegal jakt och handel med vilda djur, klimatförändringar samt pandemier är allvarliga hot som måste motverkas. Orangutangens chans till överlevnad blir allt mer kritisk för varje år som går. Vissa experter talar om att orangutangerna kommer att försvinna inom de kommande 20 åren om inte deras hem effektivt skyddas och illegal jakt samt handel med arten stoppas.

Utöver att regnskogen är avgörande för att kunna bevara orangutangen, är många andra också beroende av skogen. Som en hotspot för biologisk mångfald är regnskogen på Borneo av stor betydelse för de tusentals arter som lever där. Det är omöjligt för oss att veta hur många arter ett ekosystem kan förlora innan det leder till att hela systemet kollapsar. Därför är det otroligt viktigt att bevara den mångfald som finns i skogen.

Vidare har regnskogen på Borneo, med stora områden kolrik torvmosseskog, stor betydelse för klimatet. Kolen som lagras frigörs som koldioxid om skogen avverkas och torven dräneras. Detta får stora konsekvenser världen över. Uppemot 20 procent av koldioxidutsläppen som orsakas av människan är till följd av avskogning.

Orangutangernas livsmiljö är också hem för många ursprungsfolk som är beroende av regnskogens naturresurser för att överleva. De hör samtidigt till några av de fattigaste folkgrupperna i samhället och saknar ofta rättigheter till de skogsområden där de levt sedan urminnes tider.

Forskning visar att naturen och den biologiska mångfalden i allmänhet mår allra bäst i de områden som urfolken har hand om. Arbetet för att säkra rättigheter och hållbara levnadsvillkor för ursprungsfolk är därmed helt avgörande för att bevara regnskogen och alla de arter som lever där. Insatser för att bevara regnskogen är därför kärnan i flera av våra projekt på Borneo.

Det övergripande målet för Save the Orangutan är att verka för orangutangernas överlevnad och bevarandet av deras livsmiljöer. I detta ingår även att arbeta för en hållbar utveckling (miljömässigt, ekonomiskt och socialt), tillsammans med berörda lokalsamhällen.

Det arbete Save the Orangutan utför här och nu är till stor del med fokus på att lösa den akuta situation orangutangerna befinner sig i. Det gör vi genom att stötta arbetet med att rädda och rehabilitera föräldralösa och utsatta orangutanger. De återförs sedan till det vilda i skyddade regnskogsområden, och ger därmed upphov till nya livskraftiga populationer. Arbetet innefattar även skyddandet av vilda orangutanger och deras naturliga regnskogsmiljö. För att långsiktigt säkerställa orangutangens existens är bevarandet av regnskogen en viktig nyckelfaktor.

Save the Orangutans mål är därför även att stoppa den eskalerande avskogningen. Det gör vi genom att skydda befintlig regnskog med hjälp av lokala patruller, samt återplantering av skog på skövlad mark. Det handlar även om att freda ytterligare skogsområden och förebygga olika hot, såsom illegal skogsavverkning och skogsbränder. Genom att involvera ursprungsbefolkningen och utbilda dem, skapas hållbara inkomstkällor samt ökade rättigheter för dem så att de kan bidra till att orangutangerna och regnskogen bevaras.

Ett av Save the Orangutans insatsområden är torvmosseskogen i Mawasområdet på centrala Borneo, som sedan 2012 är ett skyddat skogsområde. Det är hela 309 000 hektar stort, vilket motsvarar Gotland i storlek. Mawas har en enastående biologisk mångfald och är hemvist för ett av världens största kvarvarande bestånd av vilda orangutanger. Här lever idag över 2 500 stycken och området är därför ett viktigt habitat.

Mawas har tidigare drabbats hårt av skogsskövling, skogsbränder och dränering av torvmossen. Tillsammans med våra systerorganisationer i Danmark och England & Wales, och i samarbete med vår lokala partners, arbetar Save the Orangutan bland annat för att bevara orangutangbestånden i Mawas och områdets torvmosseskog, som är mycket värdefull i kampen mot klimatförändringarna.

Utvecklingsarbeten i samspel med lokalbefolkningen förbättrar levnadsvillkoren, förståelsen för naturen och orangutangernas betydelse samt bidrar till en hållbar framtid för orangutangerna, regnskogen och lokala samhällen.

I Sverige främjas Save the Orangutans ändamål genom att föreningen skapar engagemang för, och informerar om orangutangernas kritiska situation, arbetet med att bevara regnskogen samt om hur klimatkrisen och krisen för biologisk mångfald påverkar dessa och vad som kan göras. Detta sker främst genom föreningens webbplats, sociala medier, nyhetsbrev samt i media.

Insamlingen av medel i Sverige sker främst genom symboliska adoptioner av orangutanger. Även löpande bidrag till skogsbevarande insatser och trädplantering i regnskogen, gåvobevis och engångsdonationer är viktiga intäkter som bidrar till att nå organisationens ovannämnda mål. Andra viktiga intäkter är företagsbidrag samt projektinsatser där projektstöd söks hos relevanta fonder och stiftelser till insatser för att sprida kunskap, eller för att utföra konkreta projekt på plats i Indonesien.

2.1 Värdefulla partnerskap

Save the Orangutan Sverige har sedan 2011 haft ett nära samarbete med systerorganisationerna i Danmark och England & Wales under det gemensamma namnet Save the Orangutan. Organisationerna i Sverige, Danmark och England & Wales är separata juridiska enheter men hänger tätt samman. Det dagliga arbetet för alla tre sköts av sekretariatet som ligger i Köpenhamn.

I Sverige består organisationens arbete av att sprida information och kunskap om situationen för orangutangerna samt att samla in pengar till förmån för de program och aktiviteter som bedrivs i Indonesien. Tack vare samarbetet mellan organisationerna skapas ett större sammanhang och fler möjligheter, samt en synergieffekt av de insamlade medlen.

På sekretariatet finns stor kunskap och värdefulla erfarenheter som bidrar till ett mervärde för den svenska organisationen. Samarbetet med Danmark medför även att den svenska organisationen bland annat kan ta del av olika forsknings- och utvecklingsprojekt som annars inte hade varit möjligt i samma utsträckning. Det betyder även att de som stöttar organisationen får desto mer ut av sitt stöd och bidragen kan ge större effekt. Samarbetet är även kostnadseffektivt, vilket innebär att mer pengar kan gå till aktiviteterna i Indonesien. Den som primärt har hand om den svenska organisationen är svenskspråkig och bosatt i Malmö.

På plats i Indonesien, där vi förverkligar våra projekt och aktiviteter för att bevara orangutangerna och regnskogen, har vi ett nära samarbete med vår lokala partner BOS Foundation. BOS är den största organisationen i Indonesien som arbetar för att rädda orangutangen. Organisationen har bland annat den bästa kunskapen om de lokala områdena, de bästa förutsättningarna och möjligheterna, vilket bidrar till att kunna skapa största möjliga positiva inverkan på plats. Genom ett nära samarbete med lokala partners kan vi tillsammans förverkliga våra gemensamma målsättningar och verka för orangutangens och regnskogens bästa. Våra partnerorganisationer arbetar även i nära samarbete med myndigheter och andra lokala organisationer för att skapa långsiktigt hållbara insatser.

2.2 Mätning av resultat och långsiktiga effekter

Arbetet med att rädda orangutangen är ett långsiktigt åtagande. Det uppskattas att över 3 000 orangutanger dör varje år i mötet med människan och det kommer att ta många år att bygga upp ett hållbart vilt bestånd.

Orangutangerna som räddas och vårdas på räddningscenter är en viktig del av bevarandet av arten. De som rehabiliteras på Nyaru Menteng genomgår en flerårig process vilket bland annat handlar om att klara olika steg av "skogsskolan". Att en orangutang lyckas avancera till nästa steg i processen är ett bevis på att träningen är effektiv.

Det slutgiltiga målet med rehabiliteringen är att den räddade orangutangen ska kunna frisläppas i ett skyddat regnskogsområde och klara sig på egen hand, vilket på lång sikt kommer leda till nya hållbara bestånd av viltlevande orangutanger. Att kunna frisläppa en orangutang visar alltså på en lyckad rehabilitering.

Orangutangerna övervakas noga efter frisläppandet för att säkerställa att de anpassar sig väl till det nya livet. Ett positivt resultat som också tyder på att rehabiliteringsförloppet och återförandet varit framgångsrikt är när dessa orangutanger reproducerar sig, vilket har skett många gånger.

Eftersom ett av de största hoten mot orangutangens överlevnad är skogsavverkningen, hänger bevarandet av regnskogen nära samman med orangutangens utsatta situation. I Mawas arbetar vi bland annat med lokala projekt för att behålla området skyddat, återplantering av förstörd regnskog, brandbekämpning samt bekämpning av illegala aktiviteter såsom dränering och skogsavverkning.

Det övergripande målet är både att skapa så kallade best practice case som kan implementeras i andra områden. Målet är även att vara synliga i Mawas genom att bidra till aktiviteter och personal för att bevara området. Därför är relevanta mätningar för detta arbete bland annat antalet patrulleringar i området, antalet upptäckta och förhindrade illegala aktiviteter samt antal hektar återplanterad skog och antal planterade trädsticklingar.

En viktig del av det långsiktiga arbetet med att bevara regnskogen och orangutangerna är att samarbeta och engagera lokalbefolkningen. Detta är en process som inte sker över en natt och resultaten är utmanande att mäta. Att skapa hållbara inkomstkällor samt förutsättningar för en hållbar utveckling för de urfolk som lever i regnskogen är en ständigt pågående process. Att bland annat involvera lokalinvånarna i arbete så som brandbekämpning och patrullering ökar deras kunskap samt ger arbetstillfällen och hållbara försörjningsalternativ.

Trots att många stora delmål redan är uppnådda finns mycket arbete kvar att göra. För att skapa en hållbar framtid för orangutangerna måste deras hem i regnskogen säkras och deras plats i skogen skyddas. Detta innebär också att hitta lösningar så att människan och orangutangen kan leva sida vid sida. Det är ett långsiktigt arbete med stora utmaningar, men även värdefulla framsteg.

Vi står även inför andra stora förändringar inom en snar framtid. Under 2021 bekräftades att Indonesien får en ny huvudstad, Nusantara, och att den skulle byggas på Borneo. Bygget startade under 2022 och har fortsatt under 2023. Invigningen väntas äga rum i augusti 2024.

Vårt samarbete med BOSF har bland annat direkt bidragit till lobbying för att säkerställa att huvudstaden inte får en negativ inverkan på regnskogen och orangutangen. Detta har lett till positiva resultat, bland annat i form av infrastrukturplanering som bättre tillgodoser orangutangernas och skogens behov, samt skapandet av gröna korridorer för att säkerställa att orangutanger kan röra sig fritt mellan skogsområden.

3. Prestationer och resultat

Under 2023 samlade Save the Orangutan Sverige in 1,6 miljoner kronor. Av dessa gick 1,2 miljoner kronor till ändamålet. Save the Orangutan organisationerna i Sverige, Danmark och England & Wales samlade under 2023 tillsammans in 18,9 miljoner danska kronor från privata bidragsgivare, företag, stiftelser och institutionella givare.

Totalt användes 15,3 miljoner danska kronor till ändamålsspecifika aktiviteter, vilket motsvarar 80,8 procent av de insamlade medlen. 9,7 miljoner danska kronor överfördes som direkta bidrag till våra partners på Borneo. Tillsammans med den danska och engelsk & walesiska organisationen är Save the Orangutan den största bidragsgivaren till den lokala partnern BOS Foundation.

På rehabiliteringscentret Nyaru Menteng vårdades och rehabiliterades 243 orangutanger under året. Save the Orangutan bidrog till att rädda en nödställd orangutang och till att återutsätta 33 orangutanger i det vilda efter ett framgångsrikt rehabiliteringsförlopp på centret.

Flera av våra adoptionsorangutanger gick vidare i sin rehabilitering. Bland annat fick Otong, den ende orangutangen som enbart svenska givare kan adoptera, flytta till en regnskogsö – en halvild miljö som är det sista steget innan det är dags att bli återutsatt. Under slutet av året fick även adoptionsorangutangerna Taymur och Jelapat också flytta till samma ö.

Året slutade med en fantastisk händelse! Vår mest populära adoptionsorangutang, Cinta, fick efter nästan elva år i rehabilitering komma tillbaka till regnskogen. Tusentals personer i både Danmark och Sverige har följt hennes utveckling, och det var med stor glädje som vi kunde berätta för dem att de många årens arbete verkligen har lönat sig. En annan speciell orangutang som fick sin frihet 2023 var Kejora. Hon räddades från ett liv i fångenskap under stor mediauppmärksamhet 2016. Nu är hon äntligen tillbaka i regnskogen!

Mawas drabbades hårt av extremväder under 2023. I april skapade stora regnmängder översvämningar som gjorde att de nya träden stod under vatten. På hösten var det istället skogsbränder som skapade problem. Bränder i en torvrik miljö som Mawas kan vara särskilt svåra att släcka eftersom elden brinner under jorden. Brandbekämpningen var dock en framgång i området. Bland annat grävdes fem brunnar som gav släckningsteamerna tillgång till vatten.

Save the Orangutan Sverige kunde bidra med 250 000 kronor till bevarandet av regnskogen i Mawas som gått till bland annat patrullering, övervakning och brandbekämpning. Tillsammans med Save the Orangutan Danmark och Save the Orangutan England/Wales bidrog vi till återplantering av knappt 42 hektar ny skog.

3.1 Aktiviteter och insatser

I slutet av maj fick Save the Orangutan besök av den indonesiska partnerorganisationen BOS Foundation med chefen, Dr Jamartin Sihite, i spetsen. Jamartin var bland annat talare på ett välbesökt event som anordnades på Cinemateket i Köpenhamn av den danska systerorganisationen. Där visade han film, talade och svarade på publikens frågor. Jamartin höll även en uppskattad digital presentation i anslutning till det svenska årsmötet.

I juni deltog Save the Orangutan på den asiatiska mässan Made in Asia i Kista. Save the Orangutan var den enda hjälporganisationen på plats. Många besökare stöttade med swishgåvor och flera blev nya adoptanter. I samband med mässan producerades även nya roll-ups och trycksaker, som föreningen kan använda framgent på olika events.

Under sommaren lanserades och förbättrades flera digitala processer. Det handlade bland annat om automatiserade utskick av gåvobevis och implementering av Google Ads.

Under hösten implementerade Save the Orangutan ett nytt och efterlängtat crm-system, samt fick en ny betalningsleverantör. Det nya crm-systemet, som delas med den danska organisationen, ger bland annat en bättre överblick och insikt om givarna, samt möjligheter till ökad insamling. Med den nya betalningen har givarresan blivit enklare och tydligare då vi nu bland annat erbjuder autogiro via bank-id.

Under hösten pågick även ett aktivt arbete med fondsansökningar med fokus på ett projekt i Mawasområdet samt stöd till övervakning av skyddsskogen Bukit Baka Bukit Raya. Föreningen kunde med anledning av detta glädjas åt en större donation på 122 000 kronor från Petra Berglunds stiftelse till projektet i Mawas.

Totalt publicerades 22 artiklar på föreningens webbplats savetheorangutan.se, 81 facebookinlägg samt 8 inlägg på LinkedIn. Den sistnämnda kanalen togs aktivt i bruk med start under hösten som ett led i att öka föreningens synlighet. Artiklarna på hemsidan har bland annat handlat om att EU stiftat lagar mot avskogning, om drönare i kampen mot skogsbränder och hur lokalbefolkningen är involverade i arbetet med att övervaka återutsatta orangutanger.

3.2 Lärdomar och utvärdering av prestationer

Samverkan, erfarenhets- och idéutbyte mellan partnerorganisationerna inom BOSF/ Save the Orangutan är mycket viktigt för att förbättra och finslipa vårt gemensamma arbete med att rädda orangutangen och regnskogen. Efter att pandemin klingade av har det åter varit möjligt att ses fysiskt, och det betyder oerhört mycket för alla inblandade parter.

I maj kom en delegation från BOSF till sekretariatet i Köpenhamn. Förutom viktiga interna erfarenhets- och strategimöten mellan Save the Orangutan och BOSF anordnades även ett nätverksseminarium för ett antal icke-statliga organisationer om skogsvård och förbättrade livsvillkor för lokala skogssamhällen. Seminariet innebar både erfarenhetsutbyte och presentation av konkreta metoder att göra skillnad för naturen runt om i världen – från Uganda till Borneo. Representanterna från BOSF deltog också naturligtvis, och Andreas Arinda Anantha Kusuma bidrog med insikter direkt från fältet.

I augusti träffades även medarbetare inom kommunikation och fundraising från Save the Orangutan och de andra organisationerna i BOS-nätverket för en gemensam konferens i England. Fokus låg på erfarenhets- och kunskapsutbyte samt strategiarbete för framtiden. Konferensen mynnade bland annat ut i nya idéer kring insamling, förslag kring hur organisationerna kan behålla sina fasta givare och tankar, idéer samt förslag kring hur de olika organisationerna bättre kan utveckla kommunikationsarbetet rörande lokal- och ursprungsbefolkningen.

Båda dessa sammankomster genererade inte bara värdefulla lärdomar för alla inblandade parter, utan också en möjlighet att utvärdera de insatser vi gör – både gemensamt och var för sig.

På Borneo bedriver vi insatser inom en rad olika områden. Vi vill särskilt lyfta arbetet med att förebygga och förhindra skogsbränder. Eldens skoningslösa härjningar är ett återkommande och mycket stort problem som varje år får stora konsekvenser för djuren och människorna i Indonesien. Med klimatförändringarna blir extrema väderfenomen som El Niño vanligare, och det leder till långt fler och våldsammare bränder.

År 2023 identifierade vi och våra partners därför vilka geografiska områden, byar och invånare som är särskilt utsatta när det brinner. Det kan till exempel handla om en äldre dam som behöver hjälp med att komma ut ur sitt hus, eller ett hus som ligger i ett område där vattenståndet är särskilt lågt, så risken för skogsbrand är större. Genom dessa kartläggningar finns nu uppgjorda planer för hur man ska agera i byarna, när lågorna närmar sig.

I räddningsdelen av vår verksamhet har vi också uppnått mycket goda resultat under året. Vi kan bland annat stoltsera med att ha bidragit till frisläppandet av Cinta, som tidigare nämnts i den här rapporten. Även Kejora fick ta sina första steg i frihet under 2023.

Nu har 533 orangutanger gått från rehabilitering till ett liv i det fria sedan BOSF började genomföra återutsättningar år 2012. Vi är otroligt glada över den bedriften och varje återutsättning är en oerhört viktig milstolpe i arbetet med att rädda orangutangen från utrotning.

Det svenska adoptionsprogrammet kunde under slutet av 2023 välkomna lilla Iqo. Hon hade blivit funnen på en flodstrand, ensam och övergiven utan sin mamma, och sedan hållits som husdjur i flera månader. Som tur var kom "ägaren" på andra tankar och tog med Iqo på en flera timmar lång motorcykelfärd till Nyaru Menteng. Tack vare rehabiliteringsprogrammet får Iqo nu en chans till ett bättre liv – och i framtiden kommer hon kunna bidra till att orangutangen som art överlever och frodas i regnskogen.

Alla våra resultat i stort som smått är möjliga tack vare vårt samarbete med lokala och internationella partners och det givmilda stöd vi har fått från företag, fonder och många privatpersoner. Tillsammans fortsätter vi att kämpa för att göra skillnad för orangutangen, regnskogen och lokalbefolkningen på Borneo.

Save the Orangutan
c/o Trojodus Konsult
Husargatan 3
211 28 Malmö

Tfn: 08-55 91 24 38
E-post: info@savetheorangutan.se
Organisationsnummer: 802435-6613
Plusgiro: 900142-1

**save the
orangutan**

www.savetheorangutan.se